

TALLER DE TREBALL PLA D'ACCIONS DE LA CARTA EUROPEA DE TURISME SOSTENIBLE PN MONTSANT-PRIORAT

6 i 7 de juliol de 2015

Acta

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Informe resum dels tallers de participació celebrats els dies 6 i 7 de juliol

- Dia 6 de juliol, de 10h a 13h: Orientada al sector turístic
- Dia 7 de juliol, de 19h a 22h: Orientada als agents no turístics

Lloc: Consell Comarcal del Priorat, Falset

Objecte del taller: procés de participació dels membres del Fòrum Permanent per treballar de forma conjunta les accions que han d'integrar el Pla d'Accions de la Carta Europea de Turisme Sostenible del PN Montsant-Priorat.

Metodologia: organització dels membres en tres taules de treball: Taula de Turisme, Taula de Coneixement i Taula de Desenvolupament.

Es treballen els principis determinats per la CETS de la manera següent:

- Taula de Turisme: principis 4, 6 i 10
- Taula de Coneixement: principis 3, 5 i 7
- Taula de Desenvolupament: principis 8 i 9

Llistat dels 10 principis que estableix la CETS

---

1. Cooperació: Implicar a totes les parts relacionades amb el turisme en el desenvolupament i la gestió del espai protegit.
2. Elaborar i aplicar una estratègia i un pla d'acció.
3. Protegir i promocionar el patrimoni natural i cultural
4. Millorar la qualitat de l'experiència turística
5. Conscienciar al públic
6. Desenvolupament del turisme vinculat a les particularitats de la zona
7. Formació
8. Protecció i suport a la qualitat de vida de la població local
9. Desenvolupament econòmic i social: Incrementar els beneficis del turisme per la població local
10. Controlar el nombre de turistes

Nota:

- Els principis 1 i 2 no es treballen explícitament a les sessions ja que formen part del procés d'acreditació.
- El principi 1 té a veure amb la creació i amb les funcions del Grup de Treball i del Fòrum Permanent.
- El principi 2 ha de ser la conseqüència de les tasques actuals encaminades a l'elaboració del Pla d'Accions.

Taula de Turisme

Coordinador de la Taula: Olga Soler

Principis:

Millora de la qualitat de l'experiència turística

Desenvolupament del turisme vinculat a les particularitats de la zona

Controlar el nombre de turistes

Participants: Isabel Vilà, Francesc Xavier, Meritxell Omella, Joan Olivé, Joaquina Pellissé, Jaume Fornós, Núria Ferrando, Sílvia Pérez, Antoni Bru, Marta Domènech i René Barbier.

Millora de la qualitat de l'experiència turística

1. **Millora de la classificació dels serveis turístics:** es constata que cal realitzar noves classificacions específiques pels diferents serveis turístics (allotjaments, cellers, restaurants), amb l'objectiu de que el mercat conegui les característiques reals de l'oferta i l'oferta pugui complir les expectatives.
2. **Millorar la senyalització turística en general i en especial dels cellers.**
3. **Retorn als agents turístics de les dades de l'activitat turística generada per les Oficines d'Informació:** es demana que les enquestes i demès informació que disposen les Oficines d'Informació turística de la comarca es faci arribar als agents turístics del Priorat amb l'objectiu d'incrementar el coneixement sobre el comportament del turista (motivacions, què demana, perfil, etc.).
4. **Sinèrgies entre el sector turístic:** es detecta una falta de coneixement entre els agents turístics i dels recursos visitables de la comarca. Cal, per tant fer accions que ajudin a crear sinèrgies (no es van concretar accions).
5. **Formació pels agents turístics** (no es va concretar quina tipologia de formació ni a quin segment).
6. **Unificar la informació estadística disponible:** crear un sistema que permeti unificar tota la informació estadística i millorar així el coneixement del sector a la comarca i poder prendre decisions amb un major coneixement.
7. **Millorar el mapa turístic del Priorat:** es posa de manifest que el mapa turístic actual no es prou atractiu i es fa difícil interpretar la informació. Per això es proposa millorar-lo, per exemple fent les icones més grans.

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Desenvolupament del turisme vinculat a les particularitats de la zona

1. **Maximitzar la Fira del Vi de Falset:** aprofitar d'esdeveniment per promocionar l'oferta cultural, de natura i altra oferta complementària del turisme del vi.
2. **Fer un pas més cap a l'enoturisme:** la marca enoturisme està molt explotada i sembla que hagi perdut el seu valor, la seva identitat. Per això es planteja vendre el concepte slow, tranquil·litat, nova manera de viure, identitat lligat amb l'enoturisme, però no exclusivament vinculat a aquesta activitat.
3. **Creació d'itineraris monogràfics d'escala municipal:** una idea podria ser aprofitar els escuts de les cases, els rellotges de sol (etc.), com a argument per articular un itinerari singular per alguns dels municipis que tinguin potencial en aquest àmbit.
4. **Realitzar intercanvi d'experiències destinat a agents turístics** (visites a d'altres destinacions de referència).
5. **Incrementar la promoció dels productors locals** (no s'arriba a concretar com).

Controlar el nombre de turistes

1. **Aparcaments de pagament i oferta de serveis mínims en determinades zones:** es planteja habilitar zones d'aparcament properes a zones d'escalada on poder disposar de determinats serveis pels escaladors i els seus mitjans de transport (zona de canvi d'aigües per les furgonetes, lavabos, dutxes, etc). Es planteja un preu aproximat d'uns 3 euros al dia. Aquest sistema permetria controlar l'activitat d'escalada, poder portar un control aproximat del nombre d'escaladors i mantenir els espais nets.
2. Relacionat amb l'acció anterior es planteja **fer ordenances municipals amb l'objectiu de regular l'activitat d'escalada.**
3. **Crear fulletons informatius per regular zones d'altres freqüentacions.**
4. **Crear mesures per controlar la circulació motoritzada als camins:** com a exemples crear camins alternatius per a mitjans motoritzats, millorar la senyalització indicant millor les zones prohibides i a última instància multar als motoristes que circulin per camins no permesos.
5. **Articular un mini bus que faciliti el desplaçament dels turistes entre les diverses zones del Priorat.** Aprofitament de la Fira del Vi de Falset (moment en que hi ha un elevat volum de gent) per fer la prova pilot. La idea seria disposar d'un transport alternatiu al cotxe particular per facilitar les visites entre cellers, entre diferents atractius del Priorat o destinat als escaladors, com a opcions possibles.

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Taula de Coneixement:

Coordinador de la Taula: Montserrat Solà

Principis:

Protegir i promocionar el patrimoni natural i cultural

Conscienciar al públic

Formació

Participants: Mercè Gil, Immaculada Pujol, Aina Carod, Roser Vernet, Manel Sales i Sílvia Caldero

Protegir i promocionar el patrimoni natural i cultural

1. **Identificació i caracterització dels recursos de cada municipi.** Es demana que des dels ajuntaments de cada municipi s'impulsi la identificació dels valors naturals, culturals i paisatgístic que té i que es faci una tasca de valorització dels recursos de cada poble.
2. **Identificació dels llocs sensibles** de la comarca i posar-los en relació al calendari. És el primer pas per adoptar mesures de gestió encarades a la protecció i promoció del patrimoni natural i cultural. Aquesta identificació permet també potenciar determinats recursos en funció de la temporada, mesures de desestacionalitzar, etc.
3. **Creació d'una taxa turística per a determinades activitats.** Es demana que aquesta, s'apliqui clarament a determinades activitats com ara el Rally, i que reverteixi en el territori, en termes de conservació...
4. **Potenciar el coneixement del patrimoni a través dels mitjans tan digitals com de paper.** Cal més materials i fomentar les xarxes socials
5. **Gestió dels residus que genera l'activitat turística.** Revisió del sistema de recollida de residus a nivell comarcal (manca de contenidors pels turistes, creació de punts de reciclatge...)
6. **Identificar i promocionar els valors naturals i culturals de la comarca de manera integral.** Es coneixen 4 punts d'interès bàsicament (PN Montsant, Castell del Vi, Cartoixa...) i sembla que la resta de la comarca no existeixi.. Treballar amb un discurs unificat, que identifiqui tota la comarca.
7. **Aprofitar el projecte de la xarxa de camins,** com a eix vertebrador de la comarca i del discurs i promoció turística.
8. **Evitar l'abandonament del cultiu de terres,** garantia del paisatge del Priorat. Fomentar els acords de custòdia per donar suport a la gestió de finques abandonades, especialment en zones que pertanyen a la Xarxa Natura 2000.

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Conscienciar al públic

1. **No utilitzar imatges no reals** del que som i com vivim. Donar una imatge del que tenim (real). Identificar allò "autèntic" en funció dels valors amb els quals s'autoidentifica la gent de la comarca, només així es podrà destriar allò que és real, d'allò que no ho és.
2. **Oferir eines de comunicació que funcionin.** Millorar les pàgines webs dels ajuntaments.
3. **Col·laboració entre els espais naturals protegits i altres agents:** Cartoixa i el Parc Natural / Serra de Llaberia i ZER (camp d'aprenentatge).

Formació

1. **Fomentar tant la formació reglada com la no reglada** davant la manca de coneixement que hi ha sobre determinats aspectes de la comarca, i especialment del que poden ser recursos turístics de la comarca. D'aquest objectiu es deriva:
  - a. Oferir un cicle formatiu mitjà de turisme a la comarca
  - b. Promoure l'intercanvi i compartir informació entre generacions (de la gent gran als joves sobre el coneixement del propi patrimoni)
2. **Fomentar el coneixement dels productes de la terra (no només el vi).** Elaborar un catàleg de productors de la comarca. Crear xarxa de productors i de comercialització.
3. **Formació de persones que puguin fer guiatges i educació ambiental,** amb el suport de les institucions públiques.
4. **Millorar la formació en idiomes.**
5. **Millorar el mapa** actual de turisme de la comarca.
6. **Millorar l'ús i la informació de l'agenda d'activitats** (portal creat pel Consell Comarcal del Priorat)

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Taula de desenvolupament

Coordinador de la Taula: Jaume Salvat

Principis:

Protecció i suport a la qualitat de vida de la població local

Desenvolupament econòmic i social: Incrementar els beneficis del turisme per la població local

Participants: Jaume Bages, Joan Vaqué, Josep Mª Coll, Pau Sabaté, Montse Balcells, Jarkov Reverté i Ferran Vidilla

Protecció i suport a la qualitat de vida de la població local

1. **Fomentar l'ús turístic i social d'equipaments diversos:** Facilitar l'ús de les piscines per als turistes. Promoure la visita als bars i cafès dels pobles com espais de relació social entre visitants i gent local.
2. **Actualitzar cartelleres a l'entrada dels municipis:** Hi ha cartelleres triangulars a les entrades de tots els municipis on hi havia en una cara informació comarcal, a l'altre del municipi i a la tercera de caràcter temàtic de la zona. S'aconsella la seva recuperació, actualització i si es dona el cas reubicació.
3. **Millorar cobertura mòbil,** crear zones d'accés gratuït wifi. Permetre la utilització de la tecnologia dels mòbils
4. **Potenciar i repensar la xarxa de camins:** optimitzar-ne un ús turístic respectuós amb l'entorn
5. **Promoure i facilitar aparcaments de Benvinguda:** Aparcaments integrats que donin la benvinguda al turista, per poder acompanyar al turista i donar informació sobre recursos
6. **Senyalització:** Millorar la senyalització interna i externa. Es va proposar la conveniència que s'assenyali el Parc Natural i el Priorat a l'autopista. No hi va haver consens en aquest detall de la proposta.
  - a. Integrar la senyalització turística i no turística per simplificar-la.
  - b. Mantenir, promoure i millorar la senyalització de camins
7. **Promoure productes de proximitat (en general).** Incentivar els mercats de proximitat, vinculats amb uns valors autèntics (elaboració pròpia, etc.)
8. **Millorar el transport públic.** La comarca ha de disposar d'un servei públic que connecti les distintes poblacions. Les distintes necessitats de comunicació, escolar, turística i social, haurien de poder-se combinar per poder disposar d'un servei de transport públic eficient

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

9. **Facilitar l'accés a l'habitatge.** La comarca necessita de nous efectius demogràfics i l'accés a l'habitatge no és fàcil. Hi ha necessitats de reforma dels existents i incrementar-ne l'oferta.
10. **Definir, promoure i/o crear espais accessibles.** Un dels objectius de la CETS és fer accessible els espais naturals i culturals. Al Priorat, per les seves característiques, aquesta tasca no és fàcil. Convindria seleccionar i promoure aquells que són accessibles i crear-ne de nous.
11. **Establiment de criteris per la definició de la capacitat de càrrega dels recursos i els espais.** Per tal que l'activitat turística no entri en conflicte ni amb l'activitat diària dels habitants ni generi problemes de conservació convindrà definir la capacitat de càrrega dels distints espais i definir-la també en funció del moment d'utilització.

Desenvolupament econòmic i social: Incrementar els beneficis del turisme per la població local

1. **Potenciar mercats de productes locals.** Per facilitar la distribució de les produccions locals. Ha de tenir un enfocament de servei a la població local però també ha de ser un atractiu turístic on es puguin adquirir els productes locals. Convindria definir la periodicitat i estudiar si ha de ser sempre al mateix lloc o pot tenir caràcter itinerant.
Promoure la venda a la porta de casa per part dels productors locals
2. **Crear una plataforma logística de distribució de productes locals.** Incorporar productes locals als restaurants. Problemes de comercialització i logística. Possibilitat de plataforma
3. **Conèixer experiències d'altres llocs i zones:** Viatjar per conèixer (visites a altres destinacions que funcionen). Visites també pel Priorat de forma sectorial. Crear sinèrgies entre municipis per conèixer activitats dels altres pobles.
Promoure el contacte institucional entre regidors de cultura dels distints municipis.
4. **Estendre els principis de Montsant a Taula a tota a comarca.** Promoure la venda de productes locals (visita taller, consum producte, etc.), promoure el consum de productes de temporada.
En aquest punt es reflexiona sobre la necessitat de definir els valors per identificar productes i productors locals. No és suficient viure i produir al Priorat.
5. **Promoure una agenda cultural de tota la comarca.** Recomanar tots els recursos, no només els més típics per distribuir el turista per tota la comarca
6. **Crear una xarxa d'informadors locals:** Els principals prescriptors són la gent del carrer, cal promoure la formació en els recursos i valors comarcals entre la gent del carrer. Estudiar la possibilitat de crear una xarxa tipus Sherpandipity. (Formació).
7. **Crear una oficina de servei a l'emprenedoria.** Suport als emprenedors i a les empreses. El servei es fa actualment al Consell Comarcal. Es valora si aquesta acció pot formar part de la CETS. També es parla de promoure un fòrum d'inversors per atendre necessitats financeres dels projectes de sostenibilitat de les empreses.
8. **Promoure a les escoles formació en emprenedoria en economia sostenible.**

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Dia 7, Taller dirigit a la resta d'agents socials i econòmics de la comarca

Taula de Turisme

Coordinador de la Taula: Olga Soler

Principis:

Millora de la qualitat de l'experiència turística

Desenvolupament del turisme vinculat a les particularitats de la zona

Controlar el nombre de turistes

Participants: Rachel Ritchie, Joan Vaqué i Damià Fàbrega

Nota: les accions de la segona sessió que ja van aparèixer a la sessió del dia anterior no es tornen a explicar en aquest apartat

Millora de la qualitat de l'experiència turística

1. **Creació d'una entitat de gestió:** es comentar la necessitat de crear una entitat amb participació pública i privada per desenvolupar les accions i iniciatives de l'àmbit turístic que vagin sorgint.
2. **Articular serveis turístics de guàrdia.** En concret es detecta falta d'oferta de restauració en alguns municipis. Per això es proposa crear una mena de calendari (caldrà pensar millor la forma) a disposició de tots els agents turístics on es marquin els horaris d'obertura dels serveis turístics.
3. **Cursos de gastronomia casolana tradicional.** Davant la pèrdua de tradició culinària de molts restaurants (no s'ha produït un traspàs de pares a fills) es proposa crear cursos de restauració per no perdre receptes tradicionals de la cuina prioratina. Es comenta que existeix bibliografia del tema.
4. **Falta oferta gastronòmica de bona relació qualitat/preu** (no s'arriba a detallar acció).

Desenvolupament del turisme vinculat a les particularitats de la zona

1. **Fer un projecte col·lectiu de segmentació:** definir entre tots els agents quin segment de mercat vol captar el Priorat, entenent que poden haver excepcions segons les particularitats de cada empresari turístic.
2. **Incompatibilitat dels horaris dels turistes amb els serveis municipals** (piscines, equipaments esportius, etc.): no s'arriba a definir una acció concreta.

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

---

3. **Creació d'una xarxa de mercats de proximitat:** amb l'objectiu de potenciar els productors locals es proposa aquesta xarxa que ha d'anar vinculada al projecte de Montsant a Taula.
4. **Projecte d'ampliació del Montsant a Taula a d'altres municipis.**
5. **Impulsar de nou projectes estancats,** com els **miradors** ja instal·lats en diferents punts de la comarca, **el projecte Paisatges del Vi, els cartells triangulars** instal·lats als **ajuntaments** amb la intenció de que fossin un punt d'informació, entre d'altres iniciatives.

Controlar el nombre de turistes

1. **Mecanisme per saber reorganitzar els turistes en moments de saturació.** Primerament es va parlar de la necessitat de ser coneixedors del nombre de turistes presents en determinats punts i en determinats moments de l'any (relacionat amb la necessitat d'unificar dades de gestió). Una vegada es coneix la saturació de determinats atractius turístics és fàcil poder gestionar els turistes cap a altres zones menys massificades.
2. **Anàlisi de la gestió que es fa de l'activitat de ciclistes i dels motoristes.** Es perceben com a dues activitats incompatibles, pel que és necessari crear eines de gestió d'aquestes dues activitats.
3. **Realització d'un estudi d'impacte econòmic de l'activitat turística.**

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Taula de Coneixement:

Coordinador de la Taula: Montserrat Solà

Principis:

Protegir i promocionar el patrimoni natural i cultural

Conscienciar al públic

Formació

Participants: Susanne Schmelzer, Lúdia de Mena, Jordi Blay i Ester Borràs

Protegir i promocionar el patrimoni natural i cultura

1. **Identificació dels punt sensibles de patrimoni natural i cultural** a partir del que identifica la població local i en termes de conservació.
2. Que la gent que viu a la comarca **caracteritzi la comarca** que vol oferir al públic turístic.
3. **Integrar a la promoció recursos desconeguts** (festes, espais museogràfics més petits i desconeguts, etc.), i planificar la seva gestió ara que encara no està massificat
4. **Ordenar i regular la pràctica** de determinades les activitats “problemàtiques” (ciclistes Baix Priorat, taxa turística...).
5. **Ús de la xarxa de camins** com a element per articular activitats de la comarca que estan poc promocionades i fil conductor.
6. **Dissenyar espais i recursos que funcionin com a centres d’interpretació del paisatge** i de la comarca (“ecomuseu comarcal”)
7. **Diversificar el coneixement del patrimoni cultural.** Més enllà de l’època medieval, a la comarca també es podrien crear itineraris, recursos sobre arqueologia, època moderna, guerra civil, el Priorat industrial (mines) etc.
8. **L’acció de promoció del patrimoni ha d’incorporar ja la seva protecció.** Estudis de càrrega i freqüentació.
9. **Coneixement del patrimoni gastronòmic** poc explotat i conegut dins i fora de la comarca.

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Conscienciar al públic

1. **Millorar la informació de les pàgines webs dels municipis:** imatge unificada de les webs locals i fer un portal únic del turisme al Priorat
2. Assegurar que **a cada municipi hi ha un punt d'informació** (no necessàriament oficina de turisme). Implicar la resta d'agents turístics per a què actuïn com a tal.
3. Millorar la **senyalització a les carreteres** als principals punts d'entrada de la comarca. Visualitzar que s'entra a una comarca *slow*.
4. **Crear productes locals autèntics**, entesos com a **reals**, que s'identifiquin amb els valors identitaris que ha definit la gent del territori, fugint de visites teatralitzades banals. Fugir de les imatges de "parc temàtic".
5. **Buscar alternatives a la manca d'oferta turística dels dilluns**
6. **Fer extensiu el catàleg de productors locals (artesans, artistes,...)**
7. **Definir el perfil de client que volem (*slow*).** Pensar en el format que li donem a les TIC'S.

Formació

1. **Formació als agents turístics i també a la població** local sobre el patrimoni. D'aquest objectiu es concreta:
  - a. **Crear xarxa d'informadors.**
  - b. **Difondre entre la població local** els recursos turístics (visites entre diferents punts de la comarca, jornades de portes obertes als diversos equipaments de la comarca, intercanvi entre els regidors de festes i cultura...). "Fer de turistes a la pròpia comarca".
  - c. **Formació** dirigida a les persones que treballen amb el públic turista: cursos d'atenció al client, idiomes, etc.
2. Promoure la **formació en turisme des de les escoles** (cicles formatius).
3. **Formació específica** en aquells valors –com el gastronòmic– que s'està perdent a la comarca (forns, fondes...)

Projecte CETS Parc Natural de Montsant

Taula de Desenvolupament:

Coordinador de la Taula: Jaume Salvat

Principis:

Protecció i suport a la qualitat de vida de la població local

Desenvolupament econòmic i social: Incrementar els beneficis del turisme per la població local

Participants: Joan Carles Vicente, Joan Queralt i Isabel Baixeres

Protecció i suport a la qualitat de vida de la població local

1. **Potenciar les cooperatives com a centres de serveis municipals.** Falten serveis bàsics als municipis, acció: aglutinar a les cooperatives, ajuntaments, associacions, o facilitar mecanismes per crear entitat nova, emprenedors, etc. perquè ofereixin els serveis que falten al municipi. Detectar oportunitat de negoci. Objectiu garantir serveis bàsics als municipis a través de les cooperatives. Potenciar venda directa a través de cooperatives o altres fórmules organitzatives
2. Potenciar els bars com a llocs de trobada, de negoci, de informació. Cal promocionar-los (recurs social/cultural)
3. **Crear plataforma comercialitzadora de productes locals.** Promoure una plataforma de logística de productes locals. Amb la finalitat d'abastir als mercats i serveis locals i comercialitzar els excedents fora de la comarca
4. **Homogeneïtzar la senyalització dintre i fora dels municipis**
  - a. Facilitar la informació turística als establiments comercials
  - b. Promoure la formació en els atractius turístics entre els agents locals
  - c. Promoure viatges de formació sobre recursos
5. Plans de mobilitat municipals (problemes d'aparcaments), fer per exemple **aparcaments de benvinguda**
6. **Pla de mobilitat d'abast comarcal:**
  - a. Regular zones d'aparcament
  - b. Aparcaments de benvinguda

Desenvolupament econòmic i social

1. **Agenda comarcal cultural** per potenciar les festes locals
2. **Millora xarxa telefonia i comunicacions**
3. **Promoure petites accions d'estalvi energètic:** per exemple disminuir la intensitat d la llum a partir d'una hora determinada
4. **Fer un estudi** per definir què aporta el turisme a la comarca
5. **Promoure mercats de productes setmanals** on s'incorpori el tast de productes locals més enllà del vi.
6. **Detectar i promocionar la xarxa de caixers automàtics**